

Ministerie van Financiën
T.a.v. de heer dr. J.A. Vijlbrief
Postbus 20201
2500 EE DEN HAAG

29 juni 2021

Geachte heer Vijlbrief,

Op 31 mei 2021 is het conceptwetsvoorstel '**Aandelenoptieregeling**' gepubliceerd. Het wetsvoorstel wijzigt de aandelenoptieregeling. Het doel van dit wetsvoorstel is om een aandelenoptierecht zoveel als mogelijk in de heffing te betrekken op het moment waarop liquide middelen beschikbaar (kunnen) zijn. Daarmee wenst de wetgever liquiditeitsproblemen die op het huidige heffingsmoment kunnen ontstaan waar mogelijk te voorkomen.

De Nederlandse Vereniging van Participatiemaatschappijen (NVP) is de branchevereniging van venture capitalists en verwelkomt de poging om hiermee het Nederlandse klimaat voor investeringen in startups te verbeteren. Het aantrekken van goed personeel is essentieel voor het doen slagen van een startup. Het aantrekkelijk kunnen belonen van personeel met aandelenopties van het eigen bedrijf is daarom zeer belangrijk.

Echter, het voorstel zoals het er nu licht zet helaas geen zoden aan de dijk. Wat in het consultatiedocument wordt voorgesteld is al 100% mogelijk op basis van een Stock Appreciation Rights (SAR) Plan. SAR plannen worden in de (startup)praktijk veel toegepast maar als knellend en niet-competitief ten opzichte van fiscale regelingen in andere 'startup landen' ervaren omdat het volledige voordeel progressief belast wordt. Dit 'nieuwe' optieplan voegt dus niks toe aan het bestaande instrumentarium en zal het startupklimaat niet doen verbeteren. De NVP stelt daarom voor de fiscale tegemoetkoming te verruimen.

Het verschuiven van het heffingsmoment zoals het voorstel beoogt, is volgens de NVP onvoldoende om Nederland als gunstig vestigingsland te positioneren voor startups en scale-ups. Het voorstel maakt het weliswaar eenvoudiger om de verschuldigde belasting te kunnen betalen omdat het moment van belastingheffing zal gaan aansluiten bij het moment dat de aandelenoptierechten liquide gemaakt kunnen worden, maar het maakt Nederland niet echt aantrekkelijker voor het werven en behouden van toptalenten voor startups en scale-ups, met name jonge talenten in de technologiesector. Andere Europese landen (denk bijvoorbeeld aan de Baltische staten) lopen hierin voorop. Als Nederland echt aantrekkelijk wil worden voor dergelijke talenten, dan vereist dat een forse neerwaartse aanpassing van het toepasselijke belastingtarief op voordelen uit aandelenoptierechten. Dat betekent kort maar krachtig dat de voordelen bij uitoefening van de opties belast moeten worden tegen een tarief van maximaal 20% á 25%. Een gedachte zou dus kunnen zijn om het voorstel zodanig aan te passen dat de voordelen van de bij uitoefening verkregen aandelen tegen bijvoorbeeld 50% van het geldende box 1 tarief worden belast.

Het voorstel introduceert een wijziging van het heffingsmoment bij aandelenopties in elk type bedrijf, en is niet langer beperkt tot startups en scale-ups. De NVP begrijpt dat dit voor de uitvoering veel eenvoudiger is, maar de NVP meent dat als een keuze gemaakt moet worden tussen eenvoud en ambitie, er hier toch een voorkeur zou moeten gelden voor de startup en scale-up doelgroep. Vooral op dat terrein moet Nederland concurrerend worden, en talenten aan zich kunnen binden. De NVP zou er dan ook geen bezwaar tegen hebben dat het voorstel wordt ingeperkt tot aandelenoptierechten van startups en scale-ups, als daarmee bereikt kan worden dat het toepasselijke tarief op de voordelen uit de optierechten kan worden verlaagd.

De huidige regeling is complex, en de doelgroep is zeer beperkt. De NVP bepleit een ruimer bereik van de regeling, een eenvoudige toepassing, maar nog steeds gericht op startups en scale-ups. De NVP geeft in overweging dat als voorwaarde wordt gesteld voor het lage tarief dat het loon van de optiehouder op jaarbasis niet boven een bepaald bedrag uitkomt (bijv. de balkenendnorm of een ander bedrag). Het past immers bij het ontwikkelen van nieuwe ondernemingen dat de 'cash-out' zoveel als mogelijk wordt ingeperkt, dus ook wat betreft salariskosten. Op deze wijze is Silicon Valley ook groot geworden; talentvolle personen die met volledige toewijding en een basisinkomen een aantal jaar van hun leven investeren in een startup. Het risico dat deze talentvolle personen nemen is groot, maar als het dan succesvol is, dan mag het ook beloond worden, zonder dat de belastingdienst daarvan de helft afneemt. Toepassing van het hoogste tarief in box 1 op de voordelen uit opties in deze situaties, maakt Nederland niet concurrerend. Invoering van een lager fiscaal tarief op het voordeel genoten uit aandelenopties bij startups en scale-ups is noodzakelijk daarvoor. Dat zou de concurrentiepositie van Nederland als vestigingsland voor startups en scale-ups pas echt bevorderen.

Om de regeling zoveel mogelijk in te perken voor startups en scale-ups, kunnen voorwaarden worden gesteld, maar dan zonder voorwaarden die zorgen voor de complexiteit in de huidige regeling (WBSO / RVO). Zo kan eventueel als nadere voorwaarde voor de tariefskorting in box 1 worden gesteld dat er een minimum vesting periode van toepassing is op de optierechten, bijvoorbeeld 24 of 36 maanden, zodat ook werkelijk tijd en energie door de betrokken werknemer in het bedrijf geïnvesteerd moet worden alvorens in aanmerking te komen voor de korting van het box 1 tarief over de voordelen uit het aandelenoptierecht. Een andere aanvullende voorwaarde zou kunnen zijn dat de tariefskorting alleen beschikbaar is voor opties op aandelen in niet-beursgenoteerde bedrijven, en dat de aandelen van het bedrijf uiteindelijk moeten worden gehouden door een groep van (ongelieerde) aandeelhouders waarvan er geen de uiteindelijke controle mag hebben.

Over de NVP en venture capital in Nederland

Participatiemaatschappijen zijn langetermijninvesteerdere in startende, kleine, middelgrote en niet-beursgenoteerde bedrijven. Zij investeren eigen vermogen met als doel bedrijven groter en sterker te maken en zo waarde toe te voegen. Portefeuillebedrijven van participatiemaatschappijen groeien bovengemiddeld hard. De internationale termen voor participatiemaatschappijen zijn 'private equity' en 'venture capital'. Private equity investeert in volwassen ondernemingen, venture capital in jonge snelgroeiende ondernemingen (startups en scale-ups). De NVP vertegenwoordigt met meer dan 100 leden het volledige spectrum van de markt, en meer dan 90% van het beschikbare kapitaal.

Participatiemaatschappijen zijn betrokken aandeelhouders, die in goed overleg met de managementteams van hun portefeuillebedrijven, meedenken met de strategie van het bedrijf. Er wordt bijvoorbeeld geïnvesteerd in nieuwe vestigingen, nieuwe markten worden aangeboord en er worden efficiëncyslagen gemaakt. Dit kan door het doen van investeringen in nieuwe technologieën of door kosten te besparen. Ook wordt vaak bekeken waarin het bedrijf zich écht onderscheidt en hoe daarop focus kan worden aangebracht. Het bedrijf kan hierbij gebruik maken van de ervaring en het netwerk die de fondsmanagers van de participatiemaatschappijen hebben. Te denken valt aan de ervaring met internationalisering of een netwerk van co-financiers. Zo worden sterkere, duurzamere en succesvollere bedrijven gebouwd die sneller groeien als het gaat om omzet, werkgelegenheid, werknemerstevredenheid en winst.

Er is een brede wetenschappelijke consensus dat venture capital een positieve uitwerking heeft op het ondernemingsklimaat, en innovatiekracht en dynamiek van een economie in het algemeen stimuleren. De Nederlandse overheid voert daarom al vanaf begin jaren 1980 een actief beleid om deze vorm van eigenvermogenfinanciering, naast de bekende bankfinanciering, beter beschikbaar te krijgen voor het bedrijfsleven. O.a. via de Regionale Ontwikkelingsmaatschappijen, Invest-NL, de EIB/ EIF en de Seed Capital Regeling participeert de overheid direct en indirect in een groot gedeelte van de Nederlandse participatiesector. Daarnaast zijn er verschillende garantieregelingen en andere stimuleringsmaatregelen.

Sinds 2010 hebben participatiemaatschappijen meer €45 miljard aan eigen vermogen in ongeveer 4.500 Nederlandse bedrijven geïnvesteerd. Daarvan is €3,6 miljard door venture capitalists in ongeveer 2.500 Nederlandse startups en scale-ups geïnvesteerd. Op dit moment hebben ongeveer 1.100 Nederlandse bedrijven een venture capitalist als aandeelhouder.